



«OLJESKATT» PÅ OPPDRETT

# Kommentar: Støtter særskatt på havbruk

**Bård Misund, Petter Osmundsen og Ragnar Tvetervås**  
Professorer ved Universitetet i Stavanger (UiS)

Oppdatert: 15. november 2019 19:04  
Publisert 15. november 2019 17:04

**Medias dekning** etter fremleggelsen av Havbruksskatteutvalget kan fremstå som at folk deles inn i to grupper, de som er for særskatt nøyaktig slik den er foreslått av flertallet i utvalget og de som er mot enhver særskatt.

Dette er ikke dekkende, det er mange mulige løsninger mellom disse ytterpunktene.

**Det er mulig** å ilegge havbruksnæringen en moderat særskatt som gir inntekter til kommuner og staten uten å skape store vridninger.

Vi har gjentatte ganger argumentert for en moderat særskatt på havbruk med en mer nøytral utforming, også i Finansdepartementet, og har utført prosjektanalyser som kan være et utgangspunkt for skatteberegninger.

**E24 har den 14. november et oppslag** om vår forskning på havbruksskatt som vi ønsker å utdype.

**LES OGSÅ**

**Professorer kritiserte lakseskatt - var sponset av næringen**

Vi har hatt finansiering fra både Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfinansiering (FHF) og fra Forskningsrådets skatteprogram, som er finansiert av Finansdepartementet.

**Finansiering** er nevnt i noen medieoppslag, første gang 17. Januar, og i flere foredrag på åpne konferanser. I to medieoppslag ble opplyst finansiering kuttet av desken.

Det er også medieoppslag der vi ikke har oppgitt finansiering, noe vi har beklaget og skjerpet inn.

**Vi orienterte** Finansdepartementet om oppdraget for ett år siden. Finansiering har vært tydelig merket i alle presentasjoner og i rapportutkast sendt Havbruksskatteutvalget.

I selve NOU (2019:18) rapporten til Havbruksskatteutvalget som ble sendt ut på høring 4. november er også vår forskningsfinansiering fra FHF oppgitt (s. 106).

**Vår forskning** er basert på publiseringer i velrenommerte internasjonale tidsskrift gjennom en årrekke.

Prosjektet analyserer hvordan ulike skattesystemer påvirker havbruksprosjekter med ulike typer teknologi. Vi har hentet inn data fra åpne kilder og generert representative prosjektdatasett, og analysert disse under ulike forutsetninger om skatt.

**Prosjektdata** fra vårt prosjekt er også tatt med i Havbruksskatteutvalgets rapport (NOU 2019:18). Vi finner at kraftskattemodellen, som Havbruksskatteutvalget foreslår for havbruk, kan gi effektive skattesatser som overstiger 100 prosent om man legger til grunn selskapenes faktiske investeringsatferd.

#### LES OGSÅ

**Sammenblandingen mellom laksenæring og forskning: - Det er cowboy-tilstander**

Samfunnsøkonomisk lønnsomme prosjekter blir da liggende. Skatteforslaget diskriminerer mot ny bærekraftig teknologi innen havbruk

**Det akademiske økonommiljøet** i Norge er i disse spørsmålene splittet, på tvers av institusjoner. Skillelinjen går på hvordan man forutsetter at selskapene gjør sine investeringer.

Sentralt i diskusjonen er på hvilket tidspunkt selskapene skal få skattefradrag for sine investeringer. Dette er ikke en diskusjon om skattenivå, men en fagdebatt om innretningen av skattesystemet.

**Debatten** har gått i avisene og i norske og internasjonale fagtidsskrift i snart tyve år. Det er samme argumentene denne gang.

Selskapene har relativt høye avkastningskrav og ønsker skattefradragene tidlig. Denne kjensgjerningen bør legges til grunn for skatteutformingen. Det vil sikre at samfunnsøkonomisk lønnsomme prosjekter realiseres.

**Havbruksskatteutvalget** tar ikke innover seg at selskapene ønsker skattefradragene tidlig og foreslår et skattesystem som gjør at samfunnsøkonomiske lønnsomme investeringer blir liggende.

Når man kopierer kraftskatten kan man også forvente at man får underinvesteringer, som i kraftsektoren. En innvending er at vridningene vil være mindre for havbruk fordi de er mindre kapitalintensive enn kraftbransjen.

**Det er riktig**, men gjelder ikke for ny og mer bærekraftige oppdrettsteknologi som typisk er meget kapitalkrevende. Den foreslått skatten vil derfor hindre en ønsket omstilling.

Havbruksskatteutvalget er her i konflikt med sitt eget mandat fra Stortinget.

I tillegg til innretningen på skattesystemet er det en diskusjon av skattenivå. Vesentlig her er om man ser på næringen som mobil eller ei.

**Havbruksskatteutvalget** legger til grunn at næringen kan ha en effektiv beskatning som er flere ganger høyere skattenivået i andre land uten at det gir utflytting.

Vi kan ikke se at de klarer å begrunne det. Den teoretiske modellen hele utredningen er basert på antar en lukket økonomi, dvs. at selskapene ganske enkelt ikke kan flytte ut. De har følgelig ikke vurdert dette problemet forsvarlig.

Enkeltrepresentanter for bransjen uttaler at særskatt vil føre til utflagging av en betydelig andel av nye investeringer. Også her befinner vi oss i en mellomstilling.

**Vi tror** det vil være mulig å hente inn en del proveny fra bransjen uten for stor utflytting, men norsk skattenivå relativt til beskatning i andre havbruksland må ses i sammenheng med hvor gunstige oppdrettsforhold det er her, for etablert og ny teknologi.

Våre prosjektberegninger kan være et utgangspunkt for slike analyser.

En siste problemstilling er ligningsmessige utfordringer, å lage et skattesystem som selskapene ikke klarer å unngå og der man unngår store kostnader knyttet til rettsaker.

**Her er det et problem** at havbruk ikke ligner på de andre grunnrentenæringene som har stor grad av outsourcing og der det finnes markedsbaserte priser å legge til grunn for skattleggingen. Mange oppdrettsselskaper eier hele verdikjeden selv, fra smolt til salg.

De ligner derfor mer på riggnæringen og selskaper som Google. Det vil være vanskelig å etablere markedspriser for ulike varer og tjenester og selskapene vil kunne flytte overskuddet ut av særskatteområdet gjennom strategisk internprising.

**Det er derfor mulig** man bør tenke annerledes i denne bransjen og finne en annen løsning for særbeskatning. Særskatt bør ikke følge en felles teoretisk mal men skreddersys de faktiske forhold i den enkelte næring.

*Forskergruppen har finansiering fra Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfinansiering (FHF) og NFR Skatt finansiert av Finansdepartementet.*

*Bård Misund, Ragnar Tveterås og Petter Osmundsen er professorer ved Universitetet i Stavanger (UIS).*

**LES OGSÅ**

**YS uenige med LO om grunnrente: Støtter «ekstraskatt» på oppdrett**



**HER KAN DU LESE MER OM**

«Oljeskatt» på oppdrett

Finansdepartementet

Forskning

Oppdrettsnæring

Laks